

CAPUT XII.

De doloribus articulorum.

PODAGRAE affines sunt illi dolores, qui cum inflammatione & tumore articulos invadunt. His, sanguinis missionibus, vesicatoriis partibus affectis admotis, & nisi febris urgeat, purgationibus mederi oportet. Si nulla, vel levis tantum, febris addit, *gummi guajacum* cum *cinabari antimonii* conjunctum; ita ut utriusque pares sint portiones, cum ad ventrem laxandum, tum, ad humorum acrimoniam retundendam, utilissimum erit; eo modo datum, ut bis die saltem alvus deiciat.

HORUM omnium saevissimus est dolor, quem Graeci *ισχιάδα* appellant, quod coxas prehendit; eoque difficilior est, quod fere post longos morbos, vi pestifera huc se inclinante, hanc partem corripit. Malum hoc, ubi inveteraverit, femur cum crure debilitat, & aeger claudicat; interdum etiam femoris caput extra coxam elabitur, & femur ipsum protinus contabescit.

NON multum hic juvant cucurbitulae, aut vesicatoria parti imposita; altius enim membranis os circumcingentibus infixus haeret molestus humor, quam ut his extrahi possit. Efficacius est *epithema volatile* dictum, aut emplastrum

strum ex *pice Burgundica*, addita *euphorbii octava* circiter parte, cum *terebinthina Veneta*, quantum satis erit, compositum.

NIHIL autem tantum levamen adfert, in pertinaci praesertim morbo, ac *setaceum* (a), sub locum affectum, ut materia inutilis evocetur, immissum. Sin autem vulnus ejusmodi minus necessarium videatur, aut nimis acerbum; *foniculum* saltem in femoris dolentis parte interna supra genu medicamento caustico inurere maxime ex usu erit; ita tamen, ut ulcus id non sanetur, sed diu trahatur, donec id vitium, cui per hoc opitulamur, conquiescat. Celsus (b), Hippocratis exemplum secutus (c), candentibus ferramentis, tribus aut quatuor locis super coxam, cutem exulcerare praecepit. Qua quidem medicina nulla foret efficacior; utcumque enim terreret ignis aspectus, breviori cum dolore, quam infert medicamentum causticum, peragi posset.

FRICATIONE quoque utendum est, & eodem die saepius, quo facilius ea, quae coeundo nocuerunt, digerantur; ipsisque praecipue coxis, si fieri possit; adhibenda est. Aqua autem calida partem affectam fovere plerumque nocet; fibris enim illa relaxatis, augetur dolor.

SED ad interna auxilia tanseundum est. Horum

(a) Vid. supra, *Cap. De insania*, p. 51.

(b) *Lib. IV. cap. 22.*

(c) *Apbor. VI. 69.*

rum praecipuum, detracto primum sanguine, est purgatio per alvum. Cathartorum potentissimum est, aut *mercurius dulcis sexies sublimatus*, aut *electarium e scammonio*; quod pro viribus saepe repetere convenit. Diebus autem, quibus non exinanitur corpus, per ea, quae simul urinam cient, & alvum movent, morbi vis minuenda est. Ex his *tingturam guajacinae volatilem*, vel *balsamum guajacinum*, omnibus praepono.

